

— забезпечення розвитку споріднених до нього галузей права, законодавства, юридичних наук та навчальних дисциплін. Маються на увазі муніципальне право України, конституційне-процесуальне право України, конституційне право зарубіжних країн, конституційне-порівняльне право, державне будівництво в Україні і т.д.

Беззаперечно, що оновлення конституційного права України можливе і на підставі інших методологічних підходів, але їх арсенал має бути достатнім та придатним для його удосконалення. Необхідно пам'ятати, що про правильність методології оновлення конституційного права України буде свідчити лише практика впровадження його у суспільне життя.

Література

1. Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. / Відп. ред. Ю. І. Римаренко, Я. Ю. Кондратьєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 1232 с.

2. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 2001. Т. 3: К-М. – 2001. – 792 с.

3. Загальна теорія держави і права [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. – Харків: Право, 2009. – 584 с.

УДК 340.11:342.7(043.2)

Колодій О.А., к.ю.н.,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Перед тим як розпочати опрацювання методології дослідження конституційно-правового статусу Українського народу хотілося б зазначити, що переслідуючи мету системного викладення матеріалу, доцільно, спочатку проаналізувати загальне розуміння поняття «методологія», її зміст, сутність, соціальне призначення, а також здійснити найбільш загальну характеристику методів, які використовують у процесі здійснення будь-якого наукового дослідження, у тому числі й власного.

Зокрема, стверджується, що «Методологія – це вчення про правила мислення при створенні науки, проведенні наукових досліджень. Під методологією науки переважно розуміють вчення про науковий метод пізнання або систему наукових принципів, на основі яких ґрунтується дослідження і здійснюється вибір засобів, прийомів і методів пізнання.

Існує й інший, більш вузький погляд на методологію науки, коли вона розглядається як теоретична основа деяких спеціальних, часткових прийомів і засобів наукового пізнання, наприклад, методологія управління, методологія ціноутворення тощо, але в цьому разі доцільніше говорити про методику пізнання і дій» [1, с. 14].

Аналіз зазначеного дає підстави стверджувати, що методологія у найбільш широкому розумінні – це вчення про наукові принципи, методи, прийоми та засоби, а також вчення про те, як потрібно мислити при написанні наукового дослідження, а у вузькому – це теоретична основа, яка використовується або може бути використаною у процесі наукового пізнання. На підтвердження цього є сенс наголосити на тому, що «Методологія науки (від метод і грец. λόγος – вчення) – термін, що, залежно від контексту, може сприйматися в різних значеннях: або як сукупність прийомів дослідження, що застосовуються в певній науці, або як вчення про методи пізнання й перетворення дійсності» [2].

Осмислення зазначеного визначення переконує також у тому, що методологія це не тільки вчення про прийоми дослідження певної науки, а й про те, як реалізовувати ідеї, мету, завдання, теоретично обґрунтовані висновки, пропозиції, рекомендації, загальнопоширені знання в соціальне життя, адже дійсність, включає в себе матеріальне та ідеальне, раціональне та ірраціональне, позитивне та негативне, прогресивне та регресивне, які відображаються в результатах людської діяльності – у кінцевих визначеннях, класифікаціях, узагальненнях, інститутах, матеріалах та продуктах світу техніки, політики, економіки, духовності, суспільства, держави, права тощо.

Отже, методологія – це, насамперед, вчення про науковий метод пізнання. Враховуючи це, доцільно, проаналізувати поняття методів наукових досліджень. А тому зазначимо, що «Метод (від грец. *methodos* «спосіб», «метод», «шлях») – у найбільш загальному випадку означає спосіб досягнення мети, певним чином впорядкована діяльність. Науковий метод – це спосіб пізнання явищ дійсності, їх взаємозв'язку і розвитку» [1].

Таким чином, відповідно до цього визначення, можна стверджувати, що метод – це спосіб досягнення певної мети, або певний інструмент, засіб, спосіб за допомогою якого можна пізнати дійсність, її взаємозв'язок і розвиток, або «Метод («шлях дослідження або пізнання», «теорія», «вчення») – спосіб організації практичного і теоретичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями розглядуваного об'єкта. З розвитком науки відбувається розвиток і диференціація методів, що призводить до виникнення вчення про методи – методології» [4, с. 78].

Узагальнюючи вищенаведене, можна стверджувати, що методологія – це вчення про наукові принципи, методи, прийоми та засоби, а також про те, як потрібно мислити при написанні наукового дослідження на основі

яких воно ґрунтується і відбувається його перетворення у дійсність, шляхом реалізації ідей, мети, завдань, теоретично обґрунтованих висновків, пропозицій, рекомендацій, загальнопоширених знань в соціальне життя. А метод – це спосіб пізнання явищ дійсності, їх взаємозв'язку і розвитку.

Зазначене дає підстави сформулювати висновок, що для забезпечення повноцінного вивчення конституційно-правового статусу Українського народу необхідним є комплексний підхід, який означає застосування всього напрацьованого арсеналу підходів, методів, принципів, засобів і форм пізнання. Саме такий комплексний підхід зумовлює положення, за якого доцільно вивчати конституційно-правовий статус Українського народу шляхом пізнання стану його уже існуючих наукових досліджень та сучасної регламентації, власної методології, генези, поняття та елементів, сутності, правосуб'єктності, принципів, установчих, правотворчих, контрольних та інших повноважень, обов'язків, загальносоціальних та спеціально-юридичних гарантій конституційно-правового статусу Українського народу. Реалізація зазначеного комплексного підходу дасть можливість охопити предмет дослідження в його цілісності, єдності та особливостях, внести корективи в традиційне для сучасної вітчизняної юридичної науки визначення, поняття та елементи конституційно-правового статусу Українського народу.

Література

1. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для студентів 5 курсу денної форми навчання освітнього-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальностей 8.050106, 8.03050901 «Облік і аудит», 8.050201 «Менеджмент організацій», 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» / Рассоха І. М. – Х. : Харк. нац. акад. міськ. госп-ва, 2011. – 76 с.

2. Вікіпедія – вільна енциклопедія. Методологія науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Методологія_науки

3. Корбутяк В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень : навч. посіб. / Корбутяк В. І. – Рівне : НУВГП, 2010. – 176 с.